

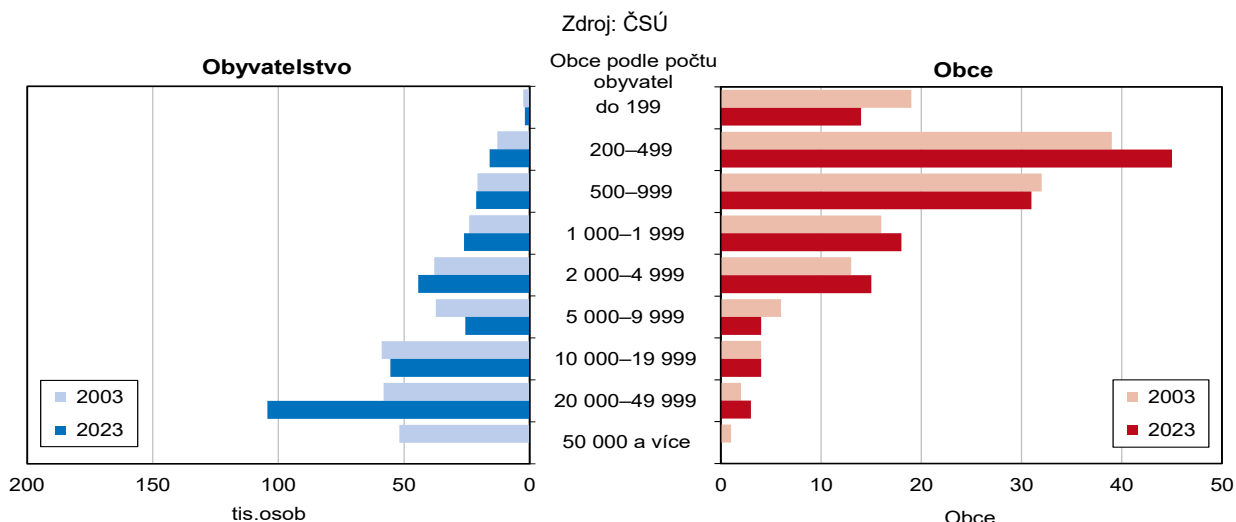
1. Demografický vývoj

Sídelní struktura

Karlovarský kraj je druhý nejmenší z regionů ČR a v mezikrajském srovnání vykazuje čtvrtou nejnižší hodnotu hustoty zalidnění.

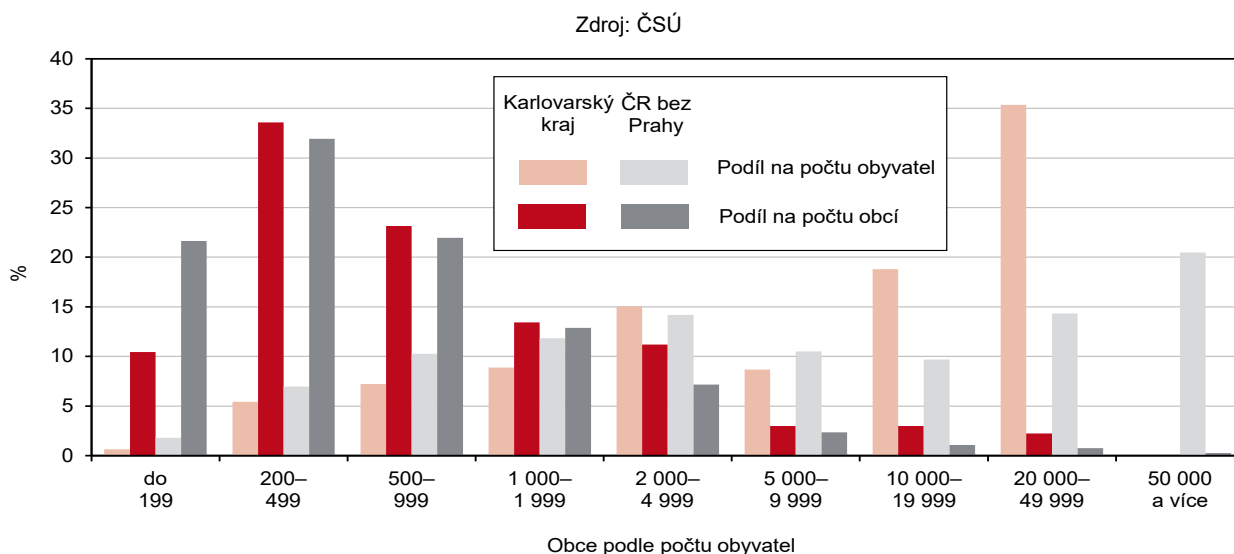
Karlovarský kraj se rozkládá na 3,3 tis. km², což představuje 4,2 % území České republiky a je tak druhým nejmenším krajem po Libereckém kraji. Podíl obyvatelstva kraje na ČR je nejnižší ze všech regionů a tvoří 2,7 % celkové populace ČR. Hustotou zalidnění 89,1 obyvatel na km² se Karlovarský kraj řadí k regionům s nejnižší hustotou zalidnění, nižší hustotu zalidnění vykazují pouze Jihočeský kraj, Kraj Vysočina a Plzeňský kraj (65,1; 76,2 a 80,2 obyvatel na km²).

Graf 1.1. Sídelní struktura Karlovarského kraje v letech 2003 a 2023 (stav k 31. 12.)

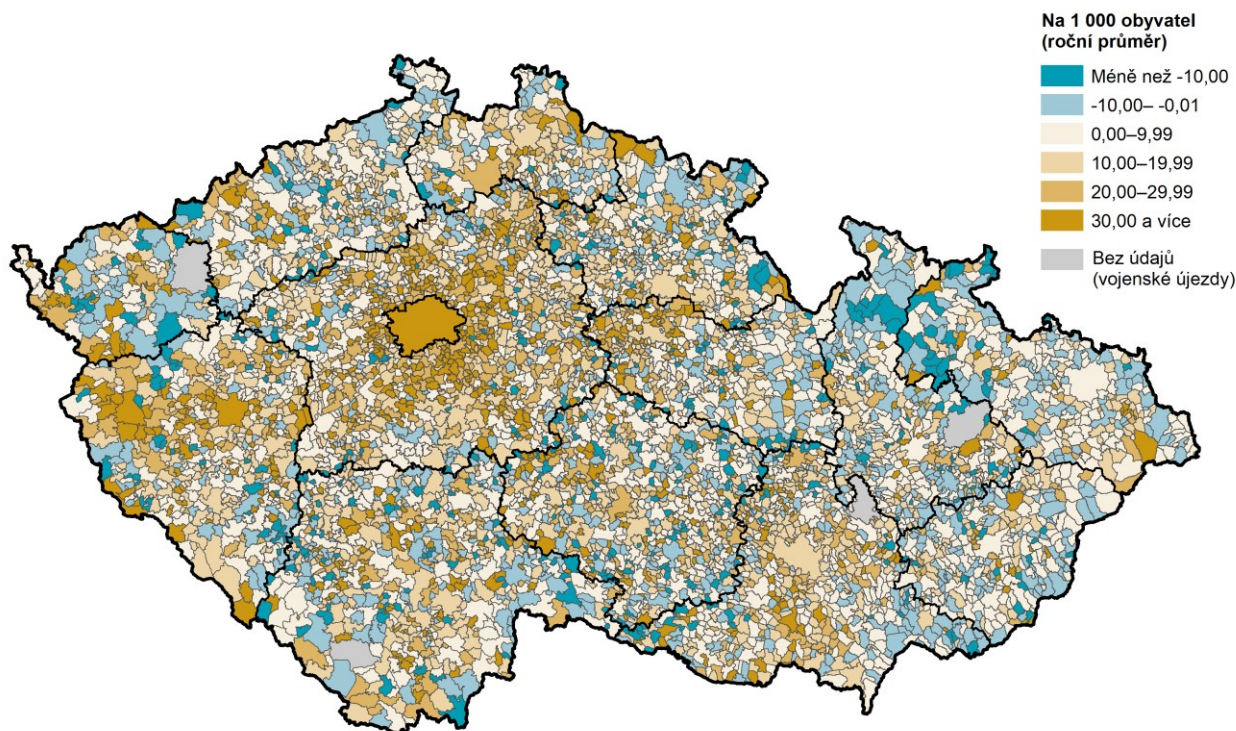

Karlovarský kraj je rozdělen na 3 okresy – Cheb, Karlovy Vary a Sokolov. Od roku 2016 se v kraji nachází celkem 134 obcí, včetně dvou v roce 2016 nově vzniklých obcí na území vojenského újezdu Hradiště (Bražec a Doupovské Hradiště). Z celkového počtu obcí jich je 7 s rozšířenou působností a 14 s pověřeným obecním úřadem.

Graf 1.2. Sídelní struktura Karlovarského kraje a České republiky (bez Prahy) k 31. 12. 2023

Celkový přírůstek/úbytek počtu obyvatel v obcích v letech 2021 až 2023

Zdroj: ČSÚ

Podíl městského obyvatelstva je po Hl. městě Praze nejvyšší z krajů ČR.

Od roku 2012 je na území kraje 38 měst, ve kterých v roce 2023 žilo 81,4 % všech obyvatel kraje. Tento podíl je v mezikrajském srovnání nejvyšší ze všech regionů ČR (s výjimkou Hl. města Prahy), naopak nejnižší podíl městského obyvatelstva zaznamenává dlouhodobě Středočeský kraj (51,3 %). V počtu obyvatel je mezi městy našeho regionu velké rozpětí. V obci Přebuz např. žilo k 31. 12. 2023 pouze 76 obyvatel, naopak ve městě Karlovy Vary se jich ke stejnému datu nacházelo téměř 50 tis. (49 353 obyvatel).

V průběhu posledních deseti let došlo k poklesu podílu městského obyvatelstva v našem kraji o 1,1 procentního bodu. Toto postupné snižování má celorepublikový charakter a odráží skutečnost, že se lidé stěhují z měst do blízkých malých obcí. Nejvyšší pokles v mezikrajském srovnání zaznamenal Moravskoslezský kraj (o 1,6 procentního bodu), přičemž druhé a třetí místo pomyslného žebříčku obsadily kraje Karlovarský a Královéhradecký (pokles shodně o 1,1 procentního bodu). Naopak k nejnižšímu snížení podílu městského obyvatelstva došlo v kraji Jihomoravském (o 0,2 procentního bodu).

V našem regionu platí, že se zvětšující se velikostí obce roste i podíl zde žijících obyvatel. Obcí do 199 obyvatel je v kraji 10,5 % a žije zde pouhých 0,6 % obyvatel. Naopak nejvyšší podíl (35,4 %) osob žije ve třech městech Karlovarského kraje s více než 20 tis. obyvateli.

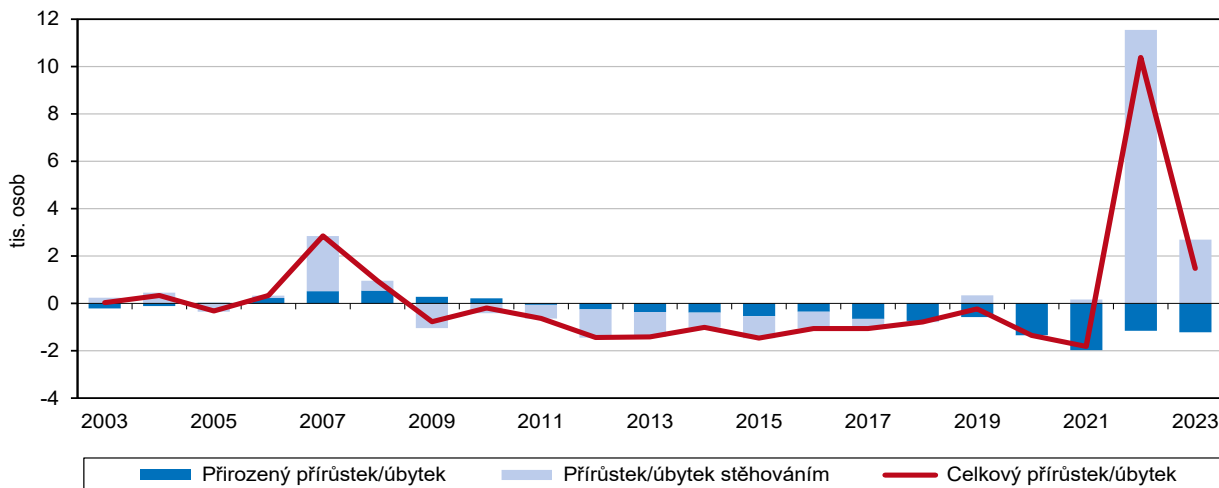
Počet a pohyb obyvatel

Migrační vlna změnila dlouhodobý klesající trend vývoje počtu obyvatel a jejich počet roste i nadále.

Na konci roku 2023 žilo v našem kraji celkem 295 077 obyvatel, což je o 2,7 % obyvatel více než v minulém období. V předešlém sledovaném roce 2022 byl po mnoha letech přerušen dlouhodobý trend odlivu obyvatel z kraje, který je patrný již od roku 2009. Hlavním důvodem prudkého nárůstu jejich počtu byl bezpochyby příliv ukrajinských uprchlíků související s probíhajícím válečným konfliktem na Ukrajině. Růst počtu obyvatel karlovarského regionu se nezastavil ani ve sledovaném roce 2023 a hodnota tohoto ukazatele zaznamenala meziročně mírný nárůst.

Graf 1.3. Pohyb obyvatel v Karlovarském kraji

Zdroj: ČSÚ

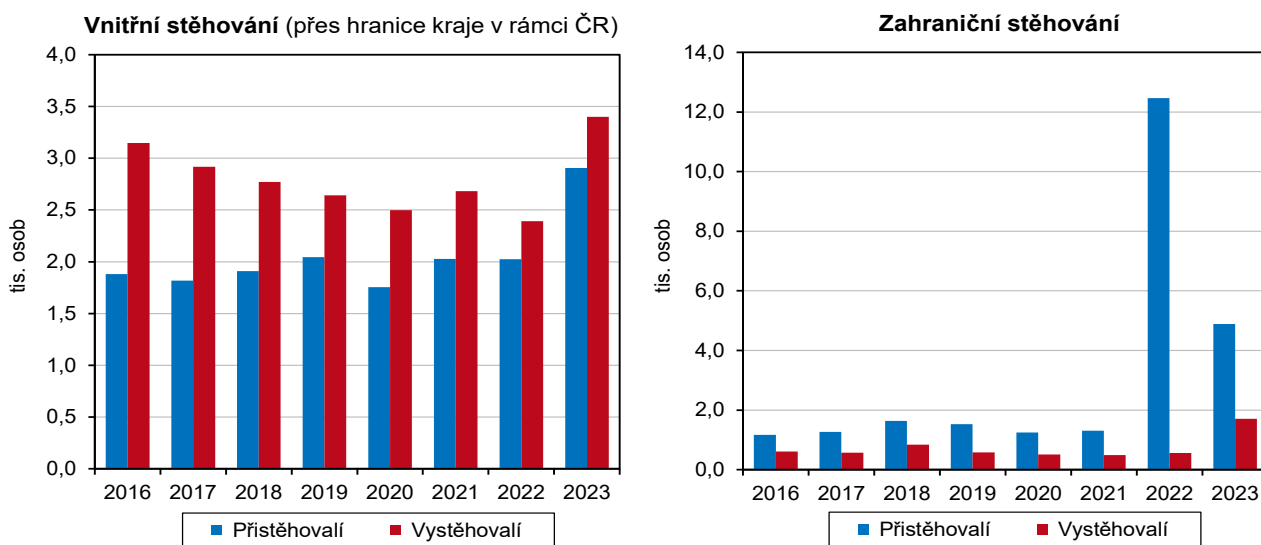

Přirozený přírůstek vykazuje dlouhodobě zápornou hodnotu.

V roce 2023 zemřelo v Karlovarském kraji celkem 3 346 osob, což je o 181 osob méně (o 5,1 %) než v roce předcházejícím. Živě se v roce 2023 narodilo celkem 2 131 dětí, tj. o desetinu méně než v roce 2022 (o 10,1 %), a počet zemřelých tak převyšoval počet živě narozených o 1 215 osob. Trend přirozeného přírůstku obyvatel našeho regionu je dlouhodobě neměnný a vykazuje již třináctý rok za sebou zápornou hodnotu.

Graf 1.4. Migrace v Karlovarském kraji

Zdroj: ČSÚ

Záporný přirozený přírůstek vykazovaly téměř všechny regiony ČR s výjimkou Hl. města Prahy, přičemž hodnota relativního přirozeného přírůstku v Karlovarském kraji byla nejnižší v celé ČR (-4,1 na 1 000 obyvatel středního stavu). Průměrná hodnota tohoto ukazatele v ČR činila -2,0.

Počet přistěhovaných poklesl meziročně téměř o polovinu.

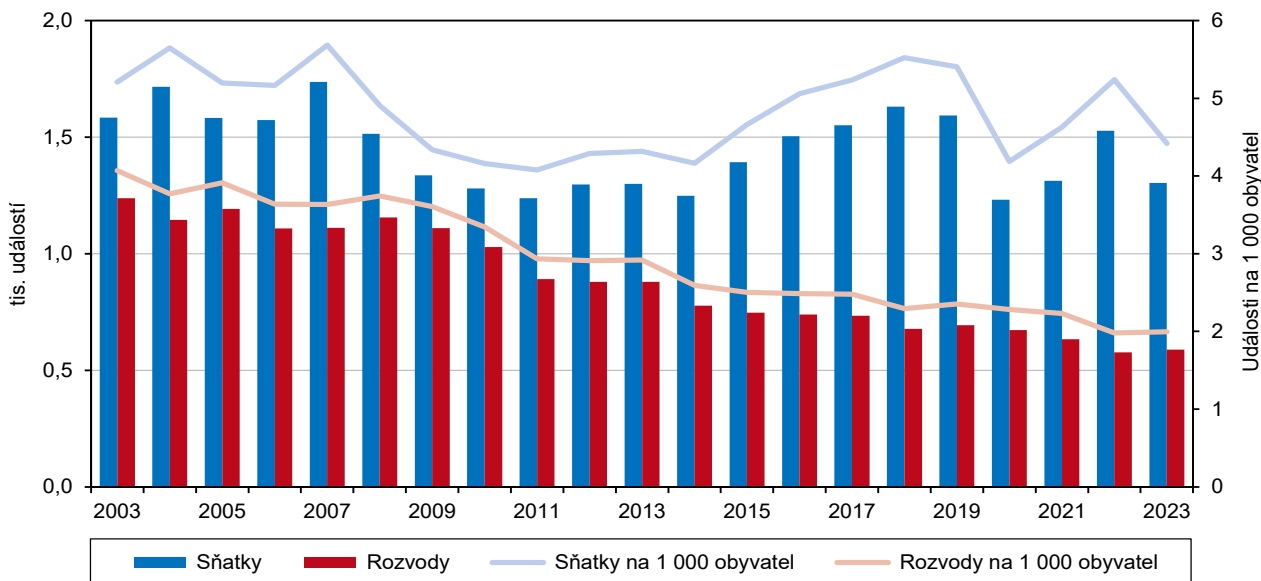
Ve sledovaném roce 2023 se přistěhovalo do našeho regionu celkem 7 799 osob, přičemž mezi přistěhovanými převažovaly ženy nad muži (58,8 %; resp. 4 584 žen). Ve srovnání s uplynulým obdobím se počet přistěhovaných, mířících do Karlovarského kraje, snížil téměř o polovinu (o 46,2 %), a to více u mužů než u žen (o 48,2 % u mužů; resp. o 43,0 % u žen). Věková struktura těchto osob ukazuje, že téměř třetina přistěhovaných se nacházela ve věkovém rozmezí 30–44 let (29,1 % ze všech přistěhovaných).

Počet vystěhovaných vzrostl meziročně téměř o tři čtvrtiny, počet vystěhovaných žen se meziročně zdvojnásobil.

Odlíšná situace je patrná u počtu vystěhovaných z našeho regionu. Během roku 2023 se odstěhovalo z Karlovarského kraje celkem 5 102 osob, přičemž žen bylo opět více než mužů (54,2 %; resp. 2 767 žen). Ve srovnání s předchozím obdobím počet vystěhovaných meziročně výrazně vzrostl, a to téměř o tři čtvrtiny (o 72,9 %). U vystěhovaných žen se meziročně jejich počet téměř zdvojnásobil (nárůst o 94,9 %), mužů se ve srovnání s předchozím rokem vystěhovalo o polovinu více (o 52,5 %).

Graf 1.5. Sňatky a rozvody v Karlovarském kraji

Zdroj: ČSÚ

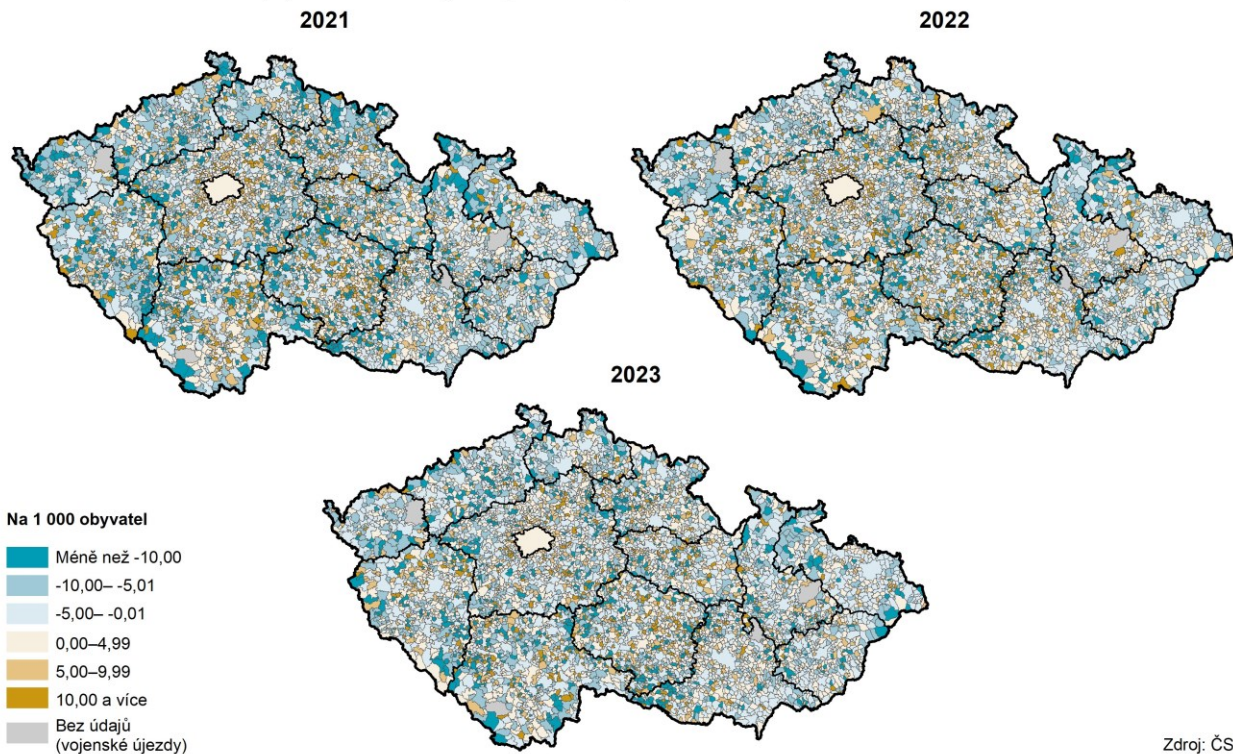

Přírůstek stěhování doznal meziročně pokles téměř o čtyři pětiny.

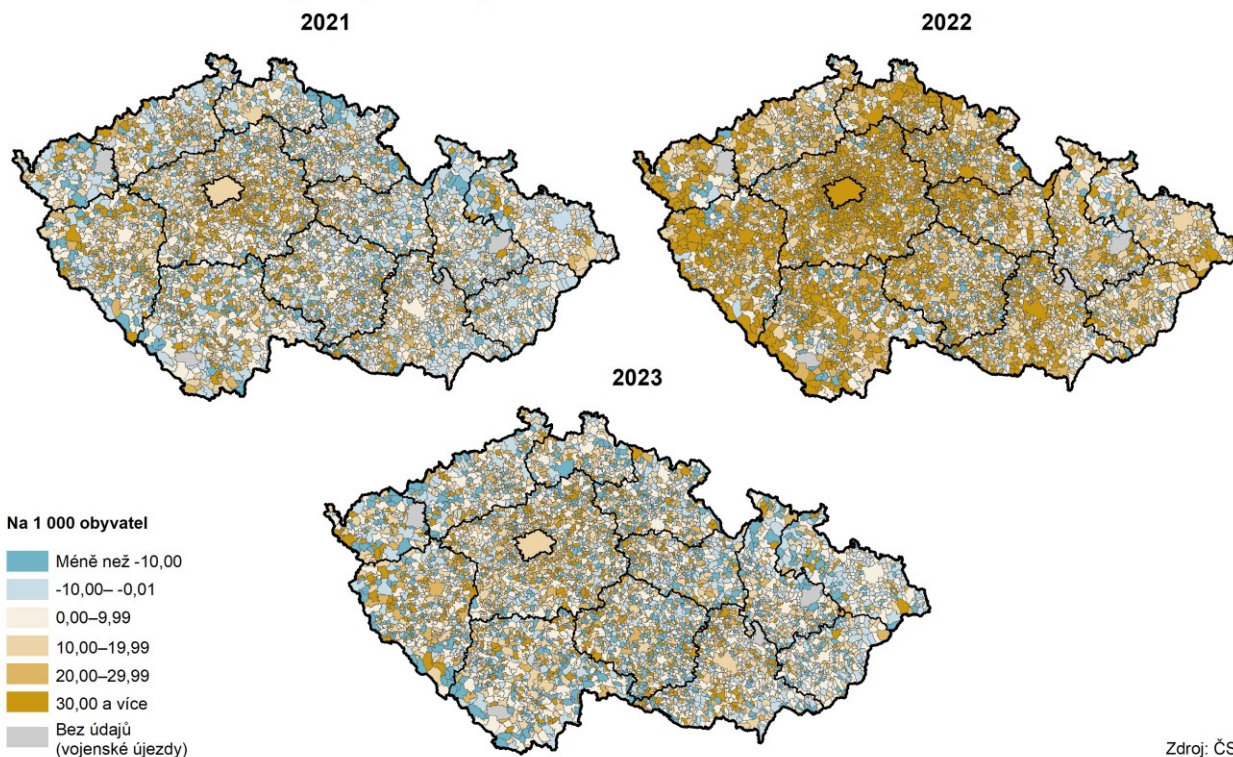
Přírůstek stěhování vykazoval v našem kraji od roku 2009 pravidelně každý rok záporné hodnoty s jedinou výjimkou v roce 2019, v následujících letech opět převážily počty vystěhovaných nad přistěhovanými. Nejvýraznější přírůstek stěhování, způsobený přílivem migrantů z Ukrajiny, byl zaznamenán v roce 2022. V následujícím sledovaném roce 2023 je však již opět patrný velmi výrazný, více než čtyřnásobný pokles tohoto ukazatele, a to z hodnoty 11 542 v roce 2022 na 2 697 v roce 2023 (o 76,6 %). Výrazný vliv na celkový přírůstek stěhování mělo zejména tzv. zahraniční stěhování, neboť vnitřní stěhování doznalo meziročně pouze mírné změny (nárůst o 8,8 %). Celkově lze tedy shrnout, že i přes záporný přirozený přírůstek byl však celkový přírůstek obyvatel kraje z důvodu migračního přírůstku kladný.

Přirozený přírůstek/úbytek počtu obyvatel v obcích v letech 2021 až 2023

Přírůstek/úbytek počtu obyvatel stěhováním v obcích v letech 2021 až 2023

V roce 2023 bylo v našem kraji uzavřeno celkem 1 304 sňatků, což představuje ve srovnání s uplynulým rokem meziroční pokles o 14,6 %. Z dlouhodobého pohledu vývoj počtu sňatků v našem kraji nevykazuje výrazné výkyvy, pouze se střídají období mírného nárůstu a poklesu. Srovnáme-li např. roky 2014 a 2023, tedy poslední dekádu, došlo k mírnému nárůstu jejich počtu o 4,4 % (1 392; resp. 1 304 sňatků).

Hodnota míry sňatečnosti kopírovala v roce 2023 celorepublikový průměr ČR.

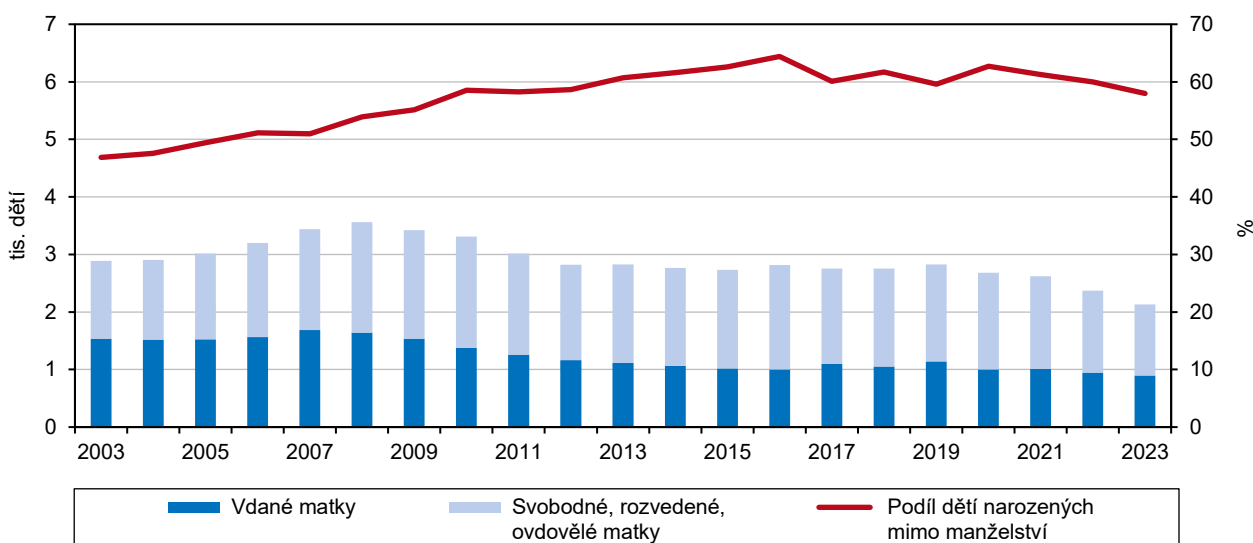
Míra sňatečnosti v Karlovarském kraji činila 4,4 ‰ a pohybovala se na úrovni celorepublikového průměru. V rámci Karlovarského kraje vstupovali nejčastěji do manželství lidé v okrese Sokolov, kde míra sňatečnosti dosáhla 4,7 ‰, nejméně naopak v okrese Karlovy Vary s mírou sňatečnosti 4,3 ‰.

Průměrný věk nevěst i ženichů meziročně vzrostl.

V dlouhodobém horizontu platí, že průměrný věk ženichů i nevěst postupně mírně roste a nebylo tomu jinak ani v roce 2023. Také v tomto sledovaném roce průměrný věk ženichů meziročně vzrostl (o 0,6 roku na 40,5 let) a u nevěst byl tento nárůst ještě vyšší (o 0,8 roku na 37,5 let). Poprvé se vdávaly ženy v průměrném věku 32,3 roku a muži se poprvé ženili v průměru ve věku 35,0 roku. Za posledních deset let došlo k nárůstu průměrného věku při prvním sňatku u nevěst o 2,5 roku a u ženichů o 2,7 roku. Do manželství vstupovali nejčastěji ženy i muži ve věku 25–34 let (40,6 %, resp. 34,8%). V roce 2023 uzavřelo první manželství 882 nevěst (tj. 67,6 %) a 878 ženichů (tj. 67,3 %).

Graf 1.6. Živě narozené děti podle rodinného stavu matky a podíl dětí narozených mimo manželství v Karlovarském kraji

Zdroj: ČSÚ

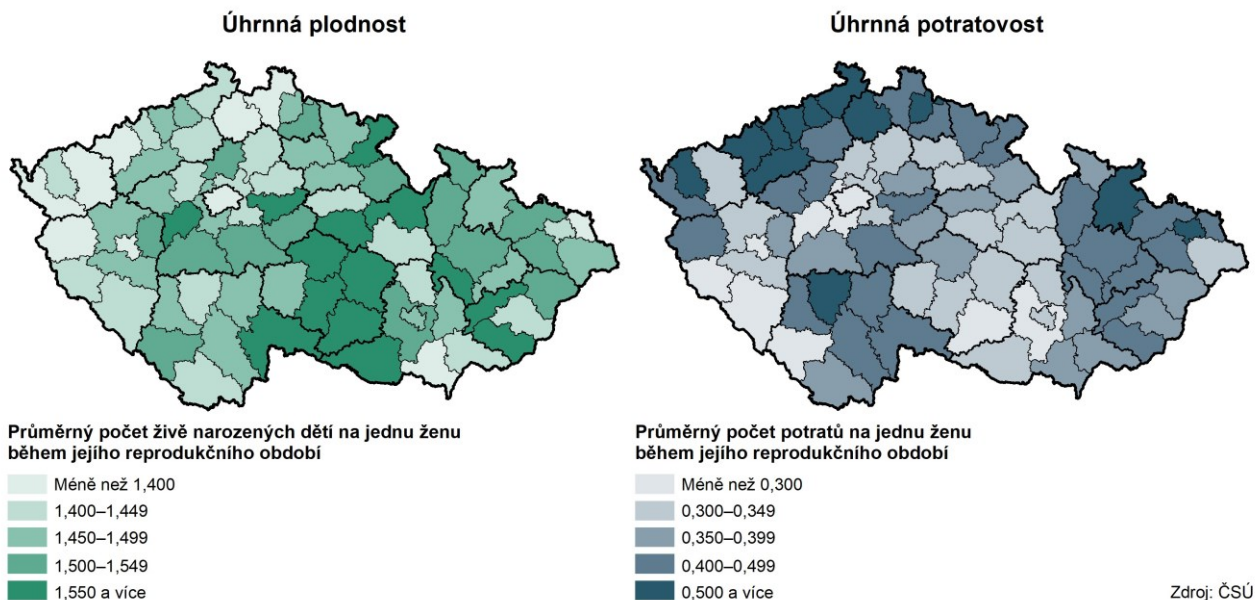
Rozvodovost v kraji mírně přesahuje celorepublikový průměr a vykazuje dlouhodobě klesající tendenci.

V kraji bylo ve sledovaném roce rozvedeno celkem 589 manželství, což představuje meziroční nárůst o 2,1 %. Míra rozvodovosti v roce 2023 tak již dvanáctý rok za sebou nedosáhla hranice tří rozvodů na tisíc obyvatel (2,0 ‰), zároveň se však pohybovala mírně nad celorepublikovým průměrem (1,8 ‰). Z grafu 1. 5. je na první pohled zřejmé, že v dlouhodobém horizontu má počet rozvodů klesající tendenci, za posledních 20 let se tak snížil jejich počet velmi výrazně, a to téměř o polovinu (z 1 145 rozvodů v roce 2004 na 589 rozvodů v roce 2023, tj. o 48,6 %).

Skutečnost, že rozvodů v ČR ubývá, však nemusí být jednoznačně pozitivní a důvodů, proč tomu tak je, se nabízí hned několik. Na pokles hodnoty tohoto ukazatele má do značné míry vliv dlouhodobý pokles uzavíraných sňatků, nárůst průměrného věku novomanželů, vyšší úroveň dosaženého vzdělání snoubenců, a třeba i následné větší finanční závazky manželů.

Úhrnná plodnost a úhrnná potratovost v okresech v roce 2023

V meziokresním srovnání bylo nejvíce rozvádějících se manželských párů zaznamenáno v okrese Karlovy Vary (211, tj. 35,8 % všech rozvodů v kraji). Ten byl však současně okresem s nejnižší mírou rozvodovosti v našem regionu (1,8 ‰). Naopak nejvyšší hodnota tohoto ukazatele byla evidována v okrese Cheb, ve kterém dosáhla úrovně 2,2 ‰ rozvodu na 1 000 obyvatel středního stavu.

Při analýze věkové struktury rozvádějících se párů bylo zjištěno, že se v roce 2023 rozváděli muži v průměrném věku 46,8 roku a ženy v průměrném věku 43,7 roku. Ve srovnání s předcházejícím rokem se tak tento věk navýšil u obou pohlaví (o 0,5 roku u žen a o 0,4 roku u mužů) a z dlouhodobého pohledu je zřejmé, že průměrný věk manželů při rozvodu roste. Za posledních deset let se věk mužů i žen při rozvodu zvýšil shodně o 1,8 roku.

Nejčastěji se rozváděli manželé ve věkovém rozmezí 45–49 let, kteří tvořili shodně téměř pětinu, a to u obou pohlaví (19,9 % všech rozvodů u mužů, 19,2 % všech rozvodů u žen). Více než třetina rozváděných manželství (34,8 %) trvala 15 a více let a další čtvrtina manželů ukončila manželství v trvání 5 až 9 let (25,3 %). Více než polovina rozvedených manželů (52,0 %) vychovává nezletilé děti, přičemž nejčastěji pouze jednoho potomka (28,0 %).

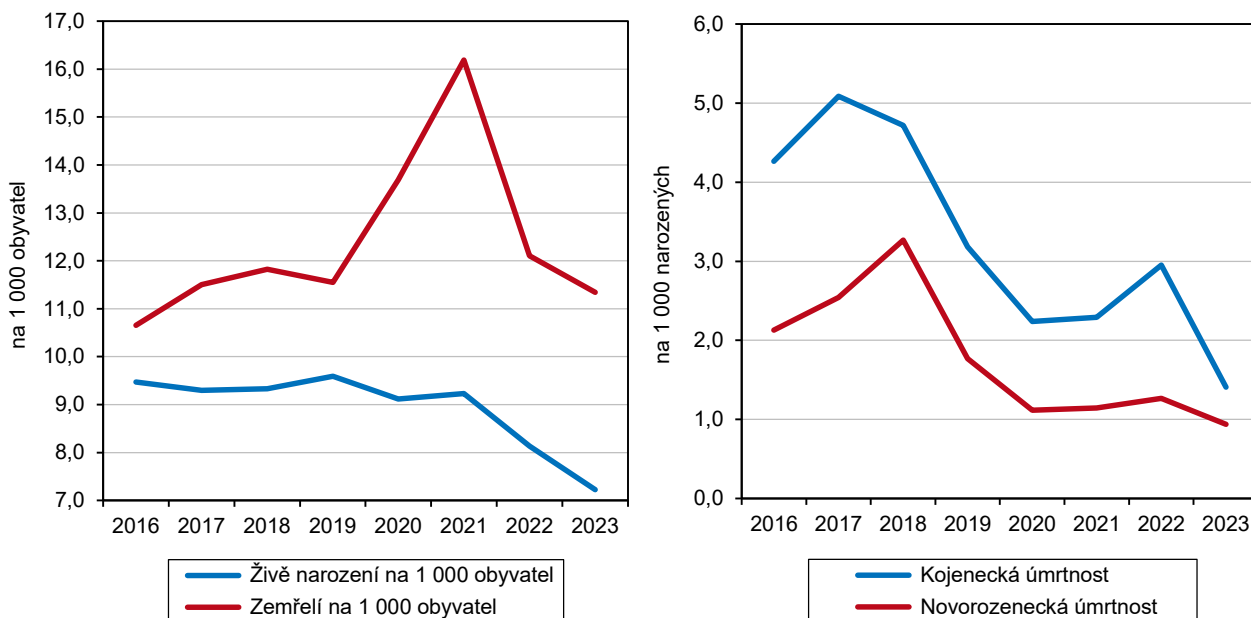
Porodnost v kraji opět nejnižší v rámci celé ČR.

V roce 2023 se v kraji živě narodilo 2 131 dětí, což je o 239 dětí, tj. o 10,1 % méně než před rokem. V přepočtu na 1 000 obyvatel tak dosáhla výše ukazatele porodnosti 7,2 ‰. Při pohledu na úroveň porodnosti v několika posledních letech zjišťujeme, že dlouhodobě vykazuje spíše klesající tendenci. Nejvyšší hodnota tohoto ukazatele za posledních dvacet let byla vykázána v roce 2008 (11,5 ‰), kdy kulminovala

porodnost silných ročníků žen narozených v sedmdesátých letech minulého století. Naopak porodnost v aktuálně sledovaném roce 2023 byla za posledních dvacet let nejnižší, a to opět dokonce i ze všech regionů ČR, přičemž na celorepublikový průměr nedosahovala o 1,2 promilního bodu.

Graf 1.7. Porodnost a úmrtnost, novorozenecká a kojenecká úmrtnost v Karlovarském kraji

Zdroj: ČSÚ

Z okresů Karlovarského kraje vykazoval nejvyšší míru porodnosti tradičně okres Sokolov (7,9 ‰), ve zbývajících dvou okresech našeho regionu, v Karlových Varech a v Chebu, dosáhla hodnota tohoto ukazatele shodně 7,0 ‰.

Úhrnná plodnost meziročně mírně poklesla.

Dalším ukazatelem souvisejícím s přirozeným přírůstkem a porodností je úhrnná plodnost, tj. počet dětí, které by se živě narodily každé ženě během celého jejího reprodukčního věku (15–49 let). Za posledních deset let dosáhl tento ukazatel svého maxima v roce 2021 (1,690 dítěte). Ve sledovaném roce 2023 je již opět patrný meziroční pokles tohoto ukazatele a na jednu ženu v celém jejím reprodukčním věku tak při připadalo 1,315 dítěte (meziroční pokles o 0,2 dítěte).

V mezikrajském srovnání zaznamenal náš region druhou nejnižší hodnotu úhrnné plodnosti, nižší hodnotu tohoto ukazatele vykázalo pouze Hl. město Praha (1,308). Naopak první místo pomyslného žebříčku s nejvyšší hodnotou úhrnné plodnosti obsadil Kraj Vysočina (1,567).

Nejvyšší podíl prvorozených dětí.

Nejvíce živě narozených dětí bylo v pořadí prvním dítětem matky (965, tj. 45,3 %), druhorození tvořili 36,3 % všech živě narozených dětí. Děti, které se narodily jako třetí v pořadí, byla více než desetina (11,2 %) a na 7,2 % novorozených dětí již doma čekalo tři a více sourozenců. Počty prvorozených, druhorozených i dětí třetích v pořadí a dalších doznaly meziroční pokles, a to o 6,0; 14,4; 13,4 resp. o 6,1 %. Nejčastěji rodily matky ve věku 30–34 let (666 dětí) a ve věku 25–29 let (634 dětí). Nejmladší matce bylo 14 let a nejstarší 46 let.

Kraj dlouhodobě vykazuje druhý nejvyšší podíl dětí

Mezi všemi živě narozenými dětmi našeho regionu se jich 1 236, tj. 58,0 % narodilo mimo manželství, meziročně tak došlo k poklesu hodnoty podílu tohoto ukazatele

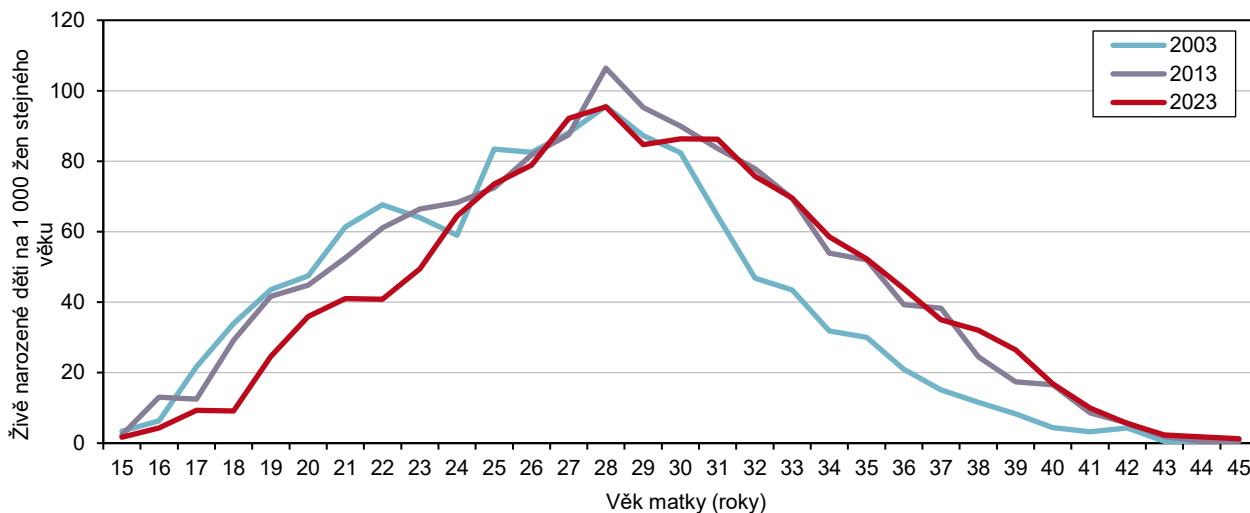

narozených mimo manželství.

o 2 procentní body. V poslední dekádě poklesl podíl těchto narozených dětí našeho kraje pod 60,0 % pouze dvakrát, a to v roce 2019 a nyní ve sledovaném roce 2023. V mezikrajském srovnání je hodnota podílu nemanželských dětí našeho regionu po Ústeckém kraji (62,8 %) dlouhodobě druhá nejvyšší. Naopak nejnižší procento dětí narozených mimo manželství vykazuje dlouhodobě Hl. město Praha (38,5 %).

Graf 1.8. Míry plodnosti podle věku matky v Karlovarském kraji

Zdroj: ČSÚ

Novorozenecká i kojenecká úmrtnost meziročně významně poklesly.

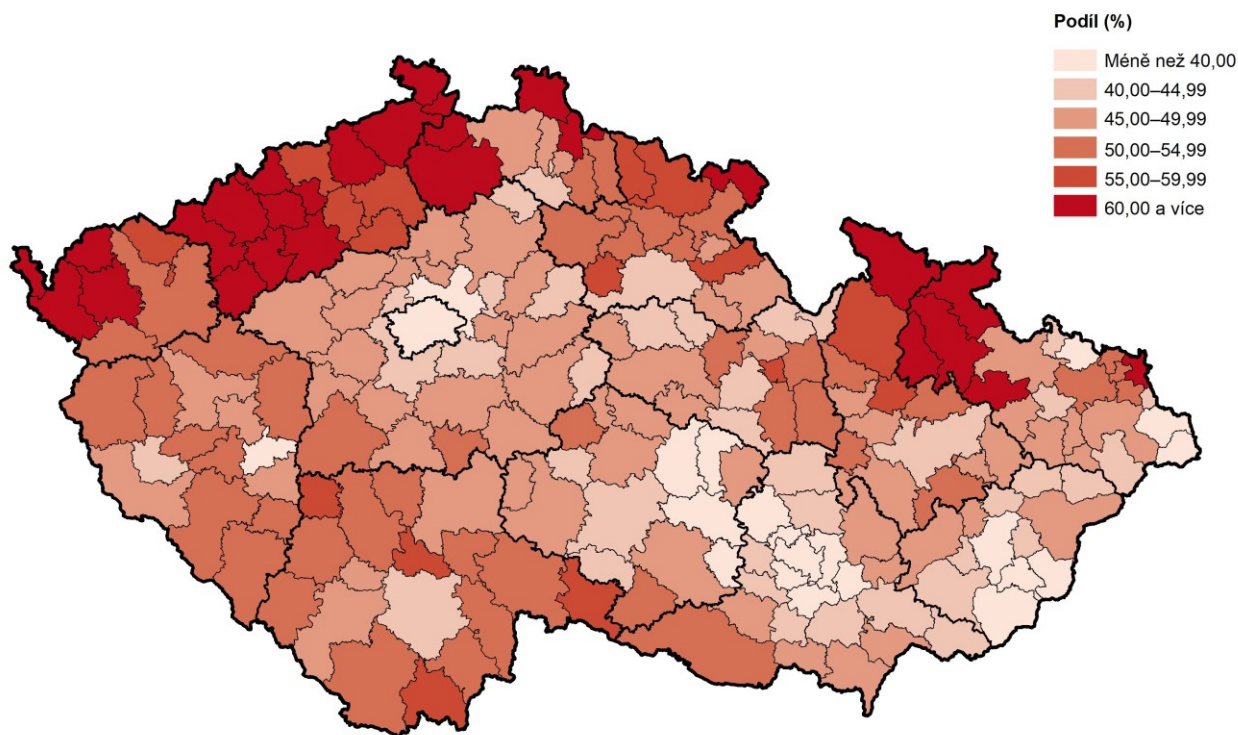
Ukazatel novorozenecké úmrtnosti zaznamenal v roce 2023 v Karlovarském kraji významný meziroční pokles, a to více než o čtvrtinu (o 25,9 %). Úmrtnost novorozenců v našem regionu se tak snížila z 1,3 ‰ v roce 2022 na 0,9 ‰ v roce 2023. V mezikrajském srovnání představuje hodnota tohoto ukazatele druhý nejnižší údaj, nižší novorozeneckou úmrtnost zaznamenalo ve sledovaném roce 2023 pouze Hl. město Praha (0,7 ‰). Naopak nejvyšší hodnoty této smutné bilance byly evidovány v kraji Zlínském a Jihočeském (2,1; resp. 1,9 ‰).

Ještě významnější pokles byl, ve srovnání s předchozím obdobím, zaznamenán u kojenecké úmrtnosti. Ta meziročně poklesla dokonce o více než polovinu (o 52,3 %), tj. o 1,5 promilního bodu na 0,8 promilního bodu pod průměrem ČR (2,2 ‰). Ve srovnání s ostatními regiony dosáhla, stejně jako v případě novorozenecké úmrtnosti, v našem regionu výše kojenecké úmrtnosti druhé nejnižší hodnoty, nižší údaj tohoto ukazatele zaznamenal pouze Královéhradecký kraj (1,3 ‰). Pozitivním zjištěním je, že obě míry úmrtnosti vykazují v našem kraji dlouhodobě klesající tendenci a rok 2023 tento trend neporušil.

Počet potratů má dlouhodobě klesající tendenci, meziročně poklesl téměř o desetinu.

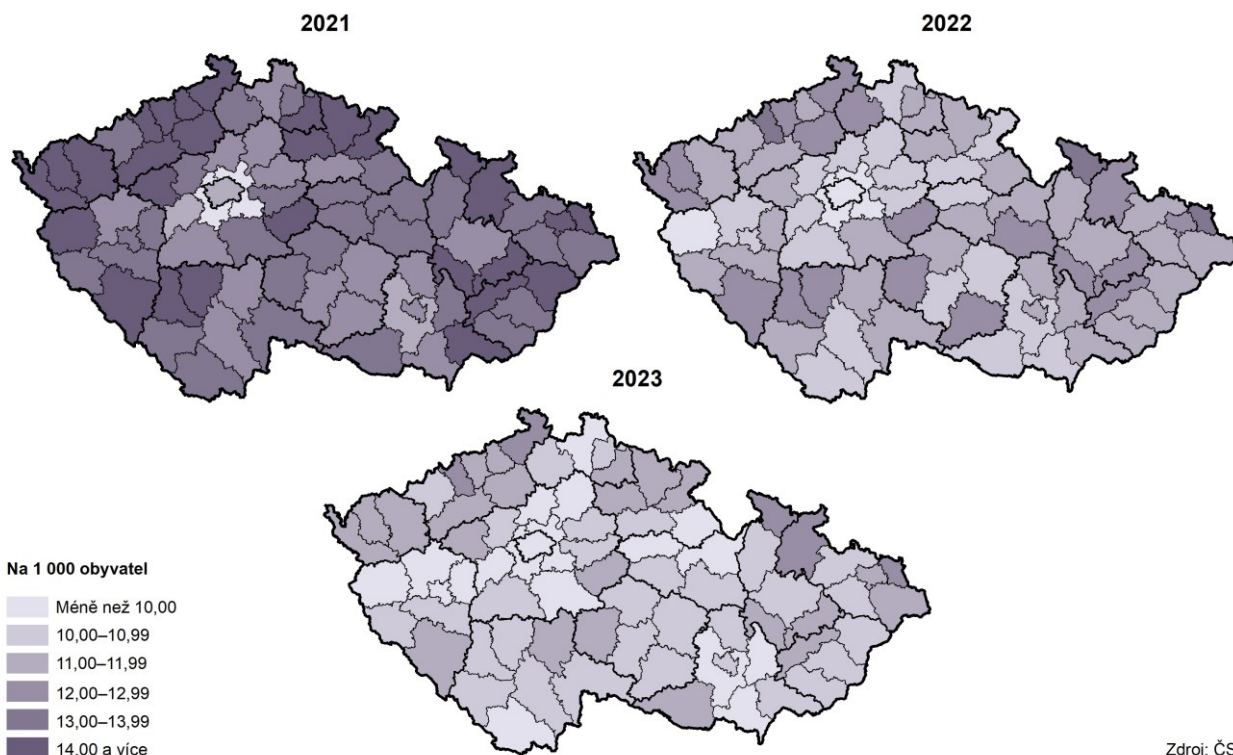
Počet potratů v Karlovarském kraji dlouhodobě klesá, a to především díky poklesu počtu umělých přerušení těhotenství. V posledních deseti letech se počet potratů v našem kraji snížil téměř o třetinu (o 29,8 %) na 717 potratů v roce 2023. Od roku 2000 poklesl jejich počet téměř o dvě třetiny (o 64,2 %). V roce 2023 se počet potratů v Karlovarském kraji ve srovnání s předcházejícím rokem opět snížil, a to o 8,2 %. Meziroční pokles potratů byl patrný v celé ČR s jedinou výjimkou, a to Moravskoslezského kraje, ve kterém naopak hodnota tohoto ukazatele mírně narostla (o 2,4 %).

Živě narození mimo manželství ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v roce 2023

Zdroj: ČSÚ

Zemřelí v okresech v letech 2021 až 2023

Zdroj: ČSÚ

Míra potratovosti je spolu s Olomouckým krajem pátá nejvyšší v ČR a její hodnota

Míra potratovosti, vyjádřená počtem potratů na 1 000 obyvatel, se od roku 2006 pohybovala v Karlovarském kraji na úrovni 5,2 %, od roku 2009 již můžeme

vykazuje dlouhodobě klesající trend.

sledovat její klesající trend. V roce 2023 činila hodnota míry potratovosti v našem kraji 2,4 ‰, byla tedy o 0,2 ‰ nižší než v předešlém roce a současně přesahovala celorepublikový průměr o 0,1 ‰.

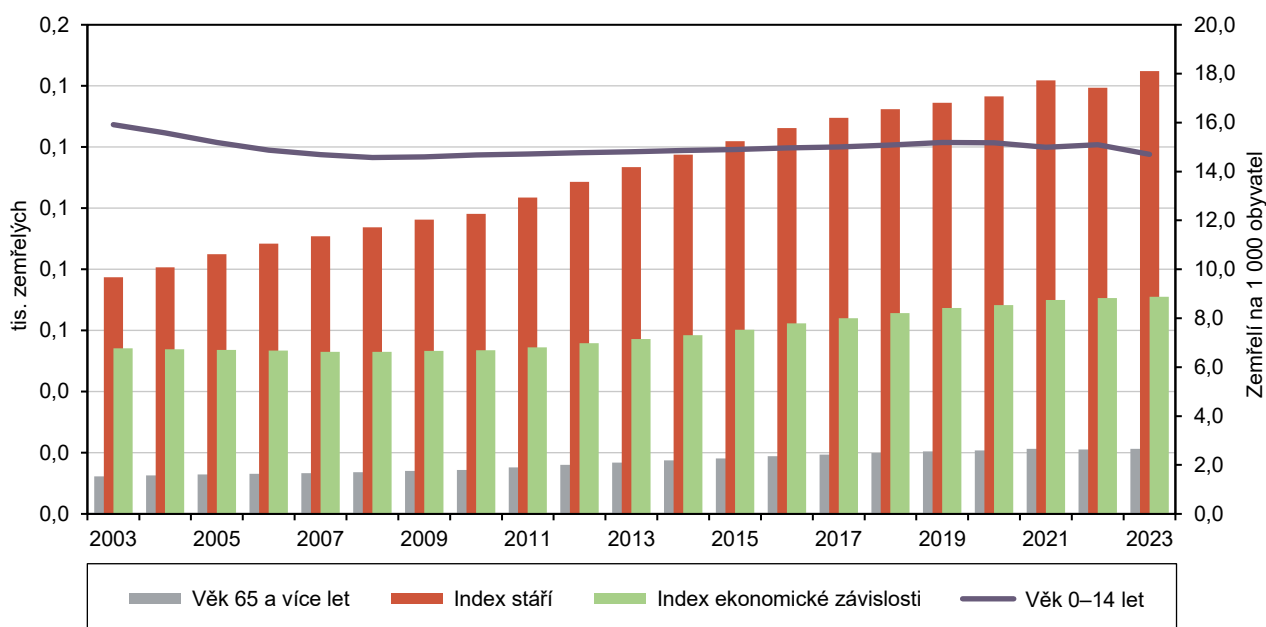
V meziokresním srovnání zaznamenal nejvyšší míru potratovosti okres Sokolov (3,0 ‰), nejnižší naopak okres Karlovy Vary (1,8 ‰). V rámci celé ČR vykazuje Karlovarský kraj spolu s Olomouckým krajem pátou nejvyšší míru potratovosti, vyšší hodnotu tohoto ukazatele jsme mohli sledovat pouze v Ústeckém, Libereckém, Moravskoslezském a Jihočeském kraji.

Klesající trend se týká i úhrnné potratovosti, od roku 2018 se její hodnota každoročně snižuje.

Meziročně zaznamenala pokles také úhrnná potratovost, která sleduje průměrný počet potratů na jednu ženu během jejího reprodukčního věku (15–49 let). I tento ukazatel dlouhodobě kopíruje klesající trend a ve srovnání s předchozím obdobím zaznamenal pokles z hodnoty 0,485 v roce 2022 na 0,438 v roce 2023.

Graf 1.9. Zemřelí v Karlovarském kraji

Zdroj: ČSÚ

Počet zemřelých v kraji zaznamenal mírný meziroční pokles, v mezikrajském srovnání je pátý nejnižší.

Z dostupných dat o počtech zemřelých v roce 2023 je zřejmé, že již nejsou ovlivněny pandemií onemocnění Covid-19 a vrátily se na předcovidovou úroveň. Ve sledovaném roce 2023 zemřelo v Karlovarském kraji celkem 3 346 osob, což představuje mírný meziroční pokles (o 181 osob; resp. o 5,1 %). Z celkového počtu zemřelých převažovali muži nepatrně nad ženami a jejich podíl tvořil 53,1 %.

Zaměříme-li se na věkovou strukturu zemřelých, z dostupných dat je patrné, že nejvíce zemřelých mužů se nacházelo ve věkovém rozmezí 70–74 let (313 mužů, tj. 17,6 % z celkového počtu zemřelých mužů), zatímco nejvíce žen zemřelo ve věku 80–84 let (271 žen, tj. 17,3 % z jejich celkového počtu zemřelých). Ve srovnání s předchozím obdobím došlo k poklesu počtu zemřelých ve všech regionech ČR. V mezikrajském srovnání byl v Karlovarském kraji pokles počtu zemřelých pátý nejnižší a na průměr ČR nedosahoval pouze o 1,0 % (průměr ČR = 6,2 %).

Třetí nejvyšší hodnota počtu zemřelých na 1 000

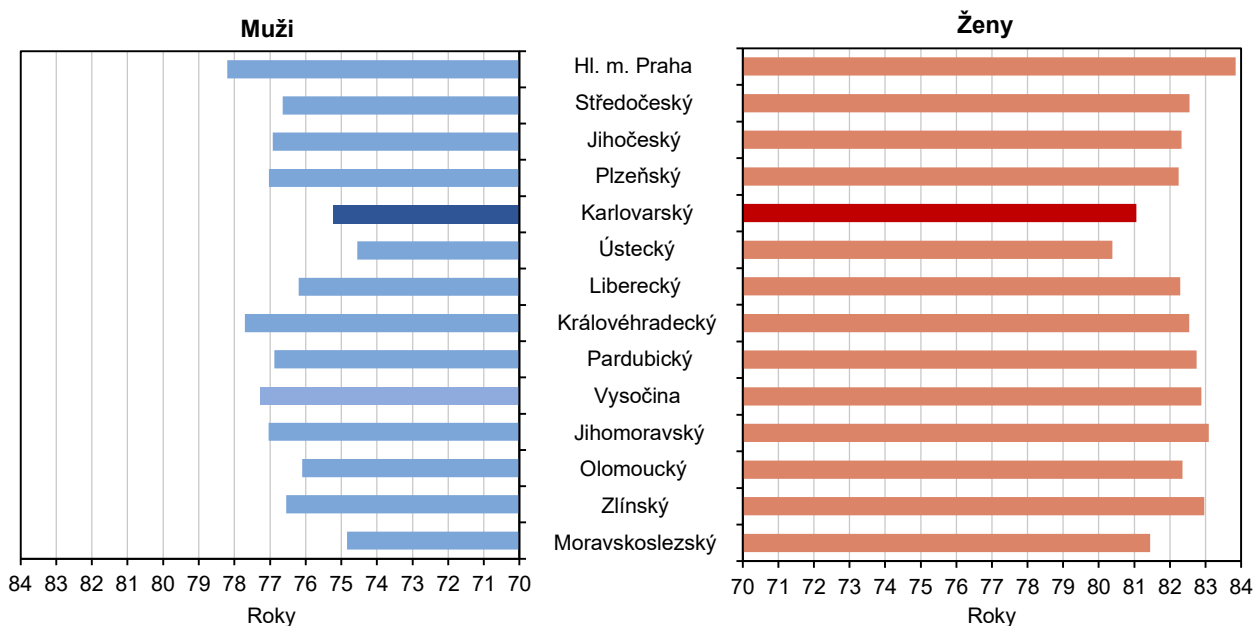
Ukazatel úmrtnosti (počet zemřelých na 1 000 obyvatel středního stavu) se dlouhodobě udržoval na přibližně stejné úrovni, v letech 2020 a 2021 výrazněji

obyvatel Karlovarského kraje.

vzrostl (13,7; resp. 16,2 ‰), ale v posledních dvou letech je možné opět pozorovat jeho klesající tendenci. V roce 2023 dosáhla hodnota tohoto ukazatele v našem kraji 11,3 ‰. V celorepublikovém srovnání byla úmrtnost v našem regionu třetí nejvyšší a průměr ČR převyšovala o 1,0 promilního bodu (průměr ČR = 10,4 ‰). Vyšší hodnoty tohoto ukazatele zaznamenal pouze kraj Ústecký a Moravskoslezský (11,7; resp. 11,5 ‰). Naopak nejnižší hodnotu tohoto ukazatele evidovalo tradičně Hl. město Praha, a to 8,9 ‰.

Graf 1.10. Naděje dožití při narození podle pohlaví a podle krajů v letech 2022–2023

Zdroj: ČSÚ

V rámci Karlovarského kraje vykázal v roce 2023 nejnižší hodnotu ukazatele úmrtnosti ze tří okresů našeho regionu okres Sokolov (11,1 ‰). Ostatní dva okresy, Cheb a Karlovy Vary, dosáhly shodně úrovně 11,4 ‰.

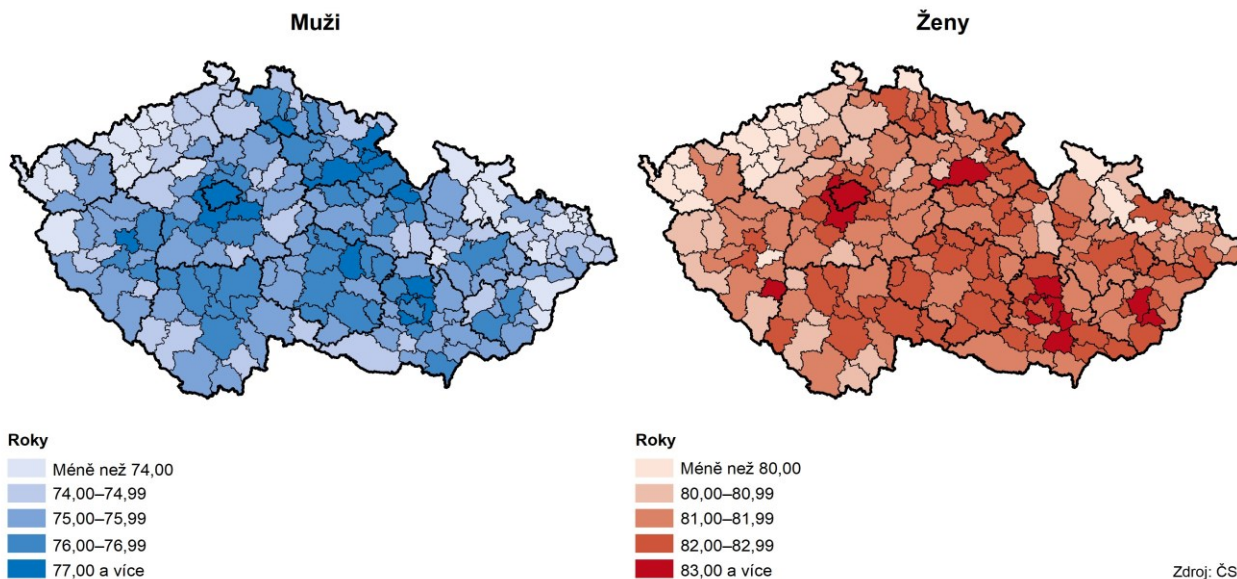
Nejvíce zemřelých na nemoci oběhové soustavy, další nejčastější příčinou úmrtí byly novotvary a nemoci dýchací soustavy.

Zaměříme-li se na hlavní příčiny úmrtí, zjišťujeme, že se v průběhu let nemění, tj. nejčastější příčinou úmrtí jsou dlouhodobě v Karlovarském kraji nemoci oběhové soustavy (1 230 osob, tj. 36,8 % z celkového počtu zemřelých). Mezi další nejčastější příčiny úmrtí řadíme tradičně novotvary (824, tj. 24,6 %) a nemoci dýchací soustavy (297, tj. 8,9 %). Na vnější příčiny nemocnosti a úmrtnosti jako jsou například dopravní nehody, sebevraždy apod. zemřelo v roce 2023 v našem regionu 161 osob, tj. 4,8 % z celkového počtu úmrtí.

Dalším ukazatelem demografického vývoje je naděje dožití, tj. míra odhadu průměrného počtu zbývajících let života (daném věku pro určitou populaci). Nejčastěji používaným ukazatelem je naděje dožití při narození, která je často označována jako střední délka života. Naděje dožití je dlouhodobě charakterizována, podobně jako index ekonomického zatížení, dlouhodobým růstem. V Karlovarském kraji se naděje dožití pravidelně zvyšovala až do roku 2019. V následujících dvou letech 2020 a 2021 došlo k jejímu poklesu u obou pohlaví, jehož příčinou byl zvýšený počet zemřelých v době covidové pandemie, a to zejména mezi seniory.

Naděje dožití při narození podle pohlaví ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v letech 2019 až 2023

Druhá nejnižší naděje dožití při narození žen a třetí u mužů v celé ČR.

Od roku 2022 naděje dožití znovu navázala na dlouhodobý trend a opět začíná růst. V Karlovarském kraji dosahovaly hodnoty naděje dožití v roce 2023 u mužů 75,2 roku a u žen 81,1 roku a meziročně tak vzrostly hodnoty tohoto ukazatele u žen o 1,8 roku a mužům se prodloužila průměrná doba dožití o 2 roky.

Nejvyšší meziroční nárůst naděje dožití u žen a spolu s Královéhradeckým krajem také naděje dožití u mužů.

V mezikrajském srovnání zaznamenala hodnota ukazatele naděje dožití nárůst ve všech regionech ČR bez výjimky, přičemž nejvýrazněji se meziročně zvýšila shodně u mužů Karlovarského a Královéhradeckého kraje (o 2 roky), u žen byl zaznamenán nejvyšší meziroční nárůst v našem regionu (o 1,8 roku).

Nejvyšší dobu naděje dožití vykazuje dlouhodobě HI. město Praha u mužů i žen (78,2; resp. 83,8 roku). Naopak nejnižší hodnotu tohoto ukazatele tradičně eviduje Ústecký kraj, a to u obou pohlaví (74,5 roku u mužů a 80,4 roku u žen).

Věková struktura obyvatel

Podíl dětí a ekonomicky aktivních osob v posledních letech klesá...

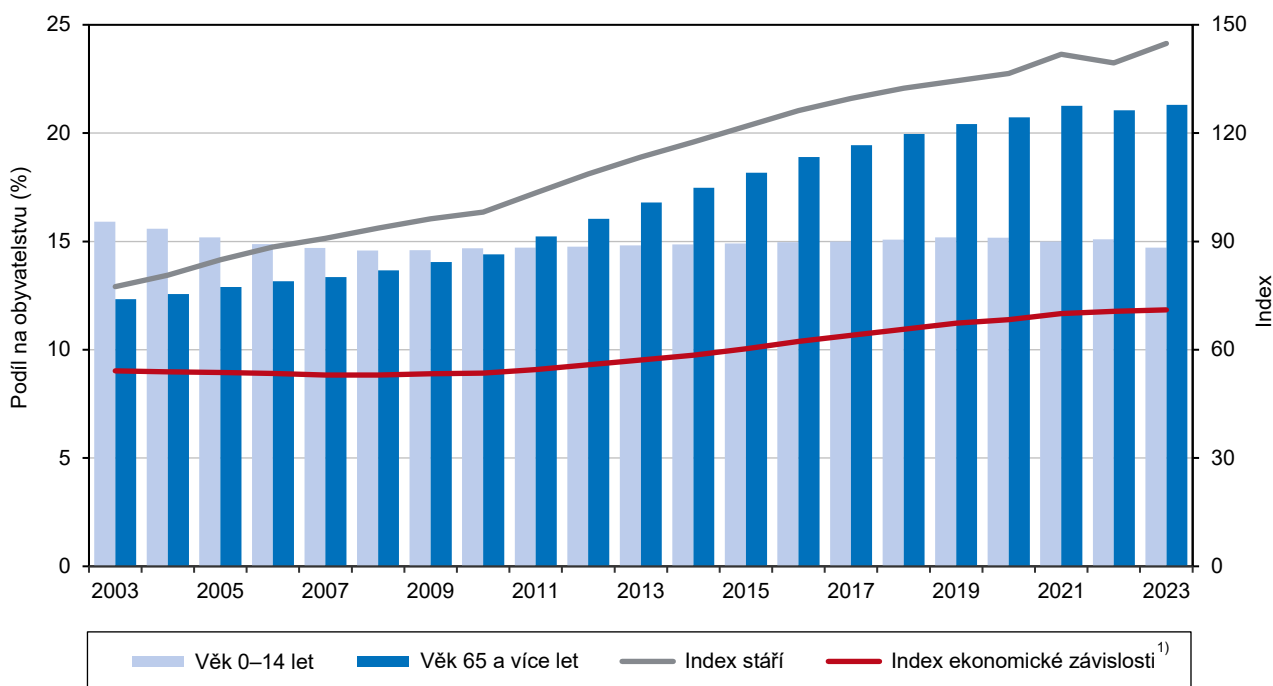
Podíl dětí do 14 let na celkové populaci Karlovarského kraje vykazuje dlouhodobě klesající tendenci. V roce 2023 činil podíl těchto dětí na celkové populaci kraje 14,7 %, od roku 2001 tak doznal pokles o 1,8 procentního bodu. Také podíl ekonomicky aktivních obyvatel, tj. obyvatel ve věku 15–64 let, se postupně snižuje. V roce 2023 tvořili ekonomicky aktivní 64,0 % všech obyvatel, což je o 3,7 procentního bodu méně než před deseti lety.

...naopak senioři jsou v populaci kraje zastoupeni stále více.

Naopak podíl obyvatel v poproduktivním věku 65 a více let se pravidelně každoročně zvyšuje. V roce 2023 bylo mezi všemi obyvateli Karlovarského kraje 21,3 % seniorů, za posledních deset let se tak jejich podíl zvýšil o 3,8 procentního bodu. Nejvyšší podíl obyvatel v seniorském věku žije v okrese Karlovy Vary (22,6 %), zbývající okresy Cheb a Sokolov dosáhly shodné hodnoty tohoto ukazatele, a to 20,5 %. Situace v ostatních regionech ČR je velmi podobná, je tedy zřejmé, že populace České republiky stárne a tento trend bude pokračovat i nadále.

Graf 1.11. Věková struktura a věkové indexy obyvatel v Karlovarském kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

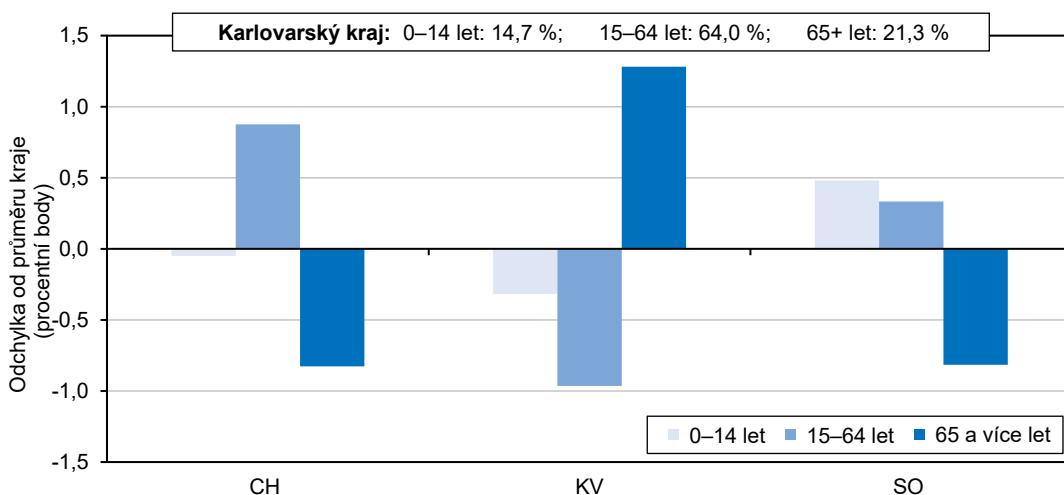

¹⁾ počet osob ve věku 0-19 let a 65 a více let na 100 osob ve věku 20-64 let

Při bližším pohledu na seniory zjišťujeme, že mezi nimi převažují ženy, v roce 2023 činil jejich podíl mezi všemi osobami ve věku 65 a více let 57,6 %. V průběhu let však můžeme také vysledovat, že podíl žen na seniorech celkem se postupně snižuje, od roku 2001, kdy činil 60,6 %, zaznamenal pokles o 3,0 procentního bodu.

Graf 1.12. Srovnání věkové struktury obyvatel v okresech Karlovarského kraje k 31. 12. 2023

Zdroj: ČSÚ

Z meziokresního srovnání vyplývá, že nejvyšší podíl osob ve věku 65 a více let žije v okrese Karlovy Vary (22,6 %), ten je současně okresem vykazujícím nejnižší podíl dětí do 14 let v našem kraji (14,4 %). Naopak nejvyšší podíl dětí v tomto věku byl v roce 2023 zaznamenán v okrese Sokolov, a to 15,2 %.

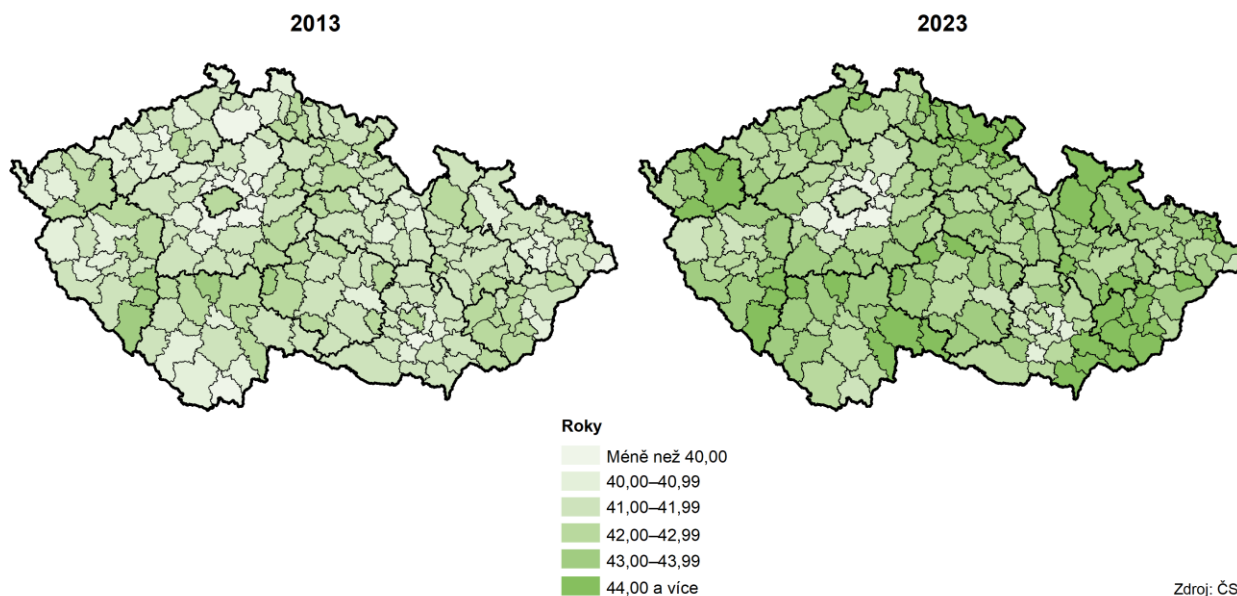

Průměrný věk obyvatel kraje se mírně zvýšil. Obyvatelé našeho regionu jsou v mezikrajském srovnání celkově třetí nejstarší.

Průměrný věk obyvatel Karlovarského kraje na konci roku 2023 činil 43,6 roku a ve srovnání s předcházejícím rokem se o 0,2 roku mírně zvýšil. Průměrný věk žen byl přitom vyšší (45 let) než průměrný věk mužů (42,2 roku). Celkový průměrný věk populace našeho regionu převýšil v roce 2023 již desátý rok za sebou průměrný věk celé ČR (42,8 roku), a to u mužů i u žen.

V mezikrajském srovnání je celkový průměrný věk obyvatel našeho kraje po Zlínském (43,9 roku) a Královéhradeckém kraji (43,7 roku) třetí nejvyšší, přičemž průměr ČR převyšuje o 0,8 procentního bodu (průměr ČR = 42,8 roku). Naopak mezi regiony s nejmladším obyvatelstvem patří tradičně Středočeský kraj a Hl. město Praha (41,5; resp. 41,7 roku).

Průměrný věk obyvatel ve správních obvodech obcí s rozšířenou působností v letech 2013 a 2023

Hodnota indexu stáří opět meziročně vzrostla.

Stárnutí populace je velmi dobře patrné na indexu stáří, který vyjadřuje, kolik osob ve věku 65 a více let připadá na 100 dětí ve věku do 14 let. Index stáří v Karlovarském kraji v roce 2011 poprvé překročil hodnotu 100 a, i přes mírný meziroční pokles v roce 2022, lze v dlouhodobém horizontu očekávat jeho postupný růst.

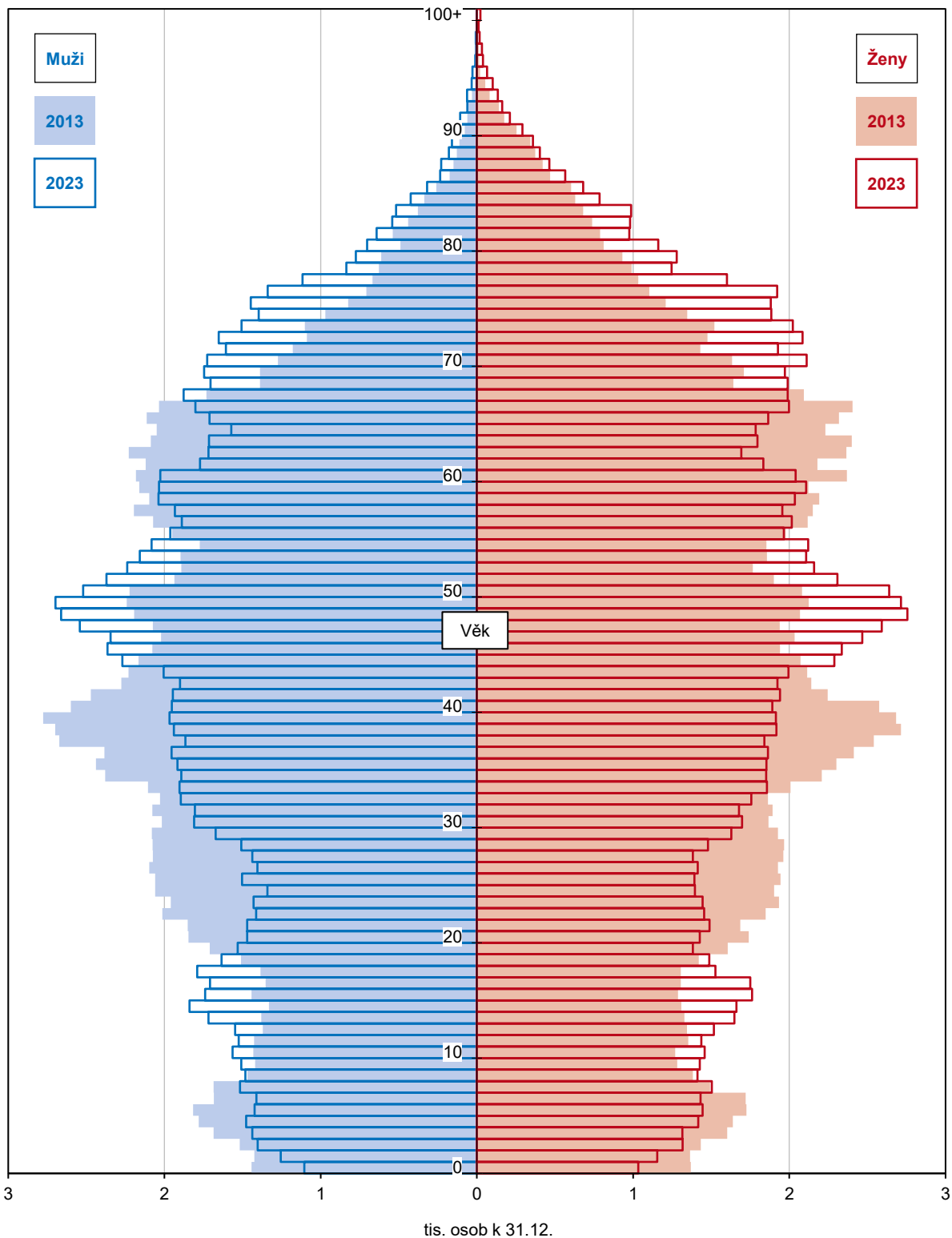
Na konci roku 2023 připadalo na 100 dětí do 14 let celkem 144,8 seniora, což významně převyšuje průměr celé ČR (129,5 seniora). Z výše uvedeného vyplývá, že zatímco počet dětí do 14 let postupně klesá, stále více osob dosahuje seniorského věku. Právě tento protichůdný trend je příčinou růstu tohoto ukazatele.

Analýza všech krajských dat ukazuje, že ve sledovaném roce 2023 převýšila hodnota indexu stáří ve většině regionů ČR celorepublikový průměr (129,5), nižší hodnotu tohoto ukazatele vykazuje dlouhodobě pouze Středočeský kraj (106,3), Hl. město Praha (117,4) a kraj Jihomoravský (126,5).

Nejvyšších hodnot v meziokresním srovnání dosahuje index stáří tradičně v okrese Karlovy Vary (156,9), naopak okrese s nejnižší hodnotou tohoto ukazatele je v dlouhodobém horizontu okres Sokolov (134,9).

Graf 1.13. Věkové složení obyvatel Karlovarského kraje v letech 2013 a 2023

Zdroj: ČSÚ

Dlouhodobě roste také index ekonomického zatížení, v mezikrajském srovnání eviduje náš region třetí nejnižší hodnotu.

Index ekonomického zatížení vyjadřuje poměr počtu osob v ekonomicky neaktivním věku (0–19 let a 65 let a více) k počtu osob v ekonomicky aktivním věku (20–64 let) ve stejném časovém okamžiku. V Karlovarském kraji činila v roce 2023 hodnota tohoto ukazatele 71,0, což představuje po Hl. městě Praze a Plzeňském kraji (65,4; resp. 70,4) třetí nejnižší hodnotu v celé ČR. Naopak nejvyšší hodnotu v mezikrajském srovnání zaznamenal v roce 2023 Královéhradecký kraj, a to 76,7.

Dlouhodobě růstový trend hodnoty indexu ekonomického zatížení potvrzují všechny regiony ČR, v posledních deseti letech se jeho hodnota zvýšila o 12,6. Z okresů Karlovarského kraje vykázal nejvyšší hodnotu tohoto ukazatele ve sledovaném roce 2023 okres Karlovy Vary (73,5), naopak nejnižší hodnota tohoto indexu byla zaznamenána v okrese Cheb (69,1).

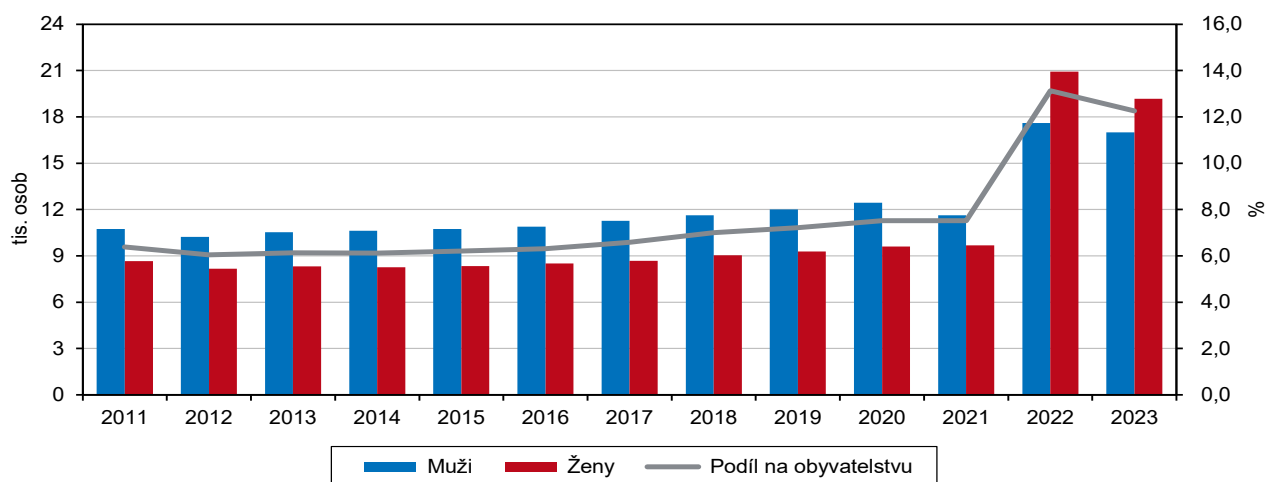
Cizinci

Počet cizinců v kraji meziročně mírně poklesl, jejich podíl na obyvatelstvu regionu je v mezikrajském srovnání druhý nejvyšší.

Počet cizinců (bez azylantů) v kraji od roku 2013 pravidelně každoročně narůstal až do roku 2020. V roce 2022 doznal počet cizinců významný nárůst, který byl způsoben migrační vlnou uprchlíků z Ukrajiny. Na konci roku 2023 žilo v našem regionu 36 176 cizinců (z nich 53,0 % byly ženy), což představuje ve srovnání s předchozím rokem pokles o 6,1 %. Podíl cizinců na celkovém počtu obyvatel vykazuje v kraji dlouhodobě rostoucí trend, přičemž v roce 2023 činil 12,3 %.

Graf 1.14. Cizinci (bez osob s platným azylem) v Karlovarském kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: ČSÚ

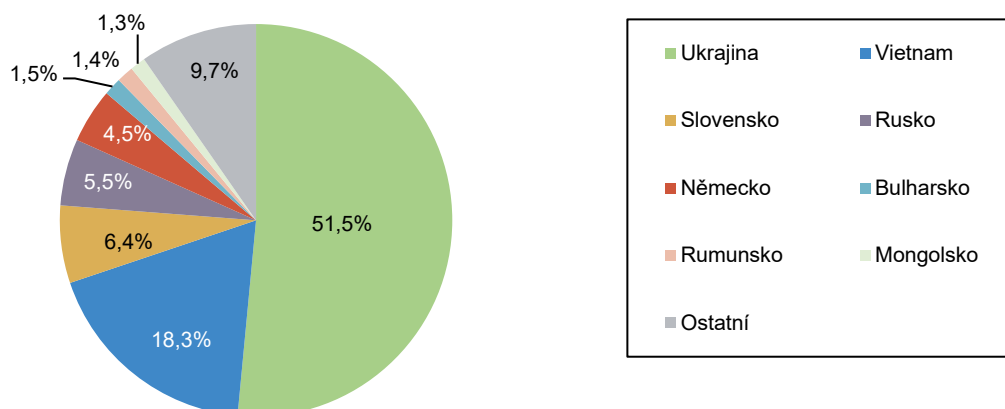
V mezikrajském srovnání je hodnota podílu cizinců v Karlovarském kraji po Hl. městě Praze a Plzeňském kraji třetí nejvyšší, přičemž republikový průměr převyšuje o 2,5 procentního bodu.

Nejpočetnější skupinou cizinců žijících na území našeho regionu jsou, stejně jako ve všech ostatních krajích ČR, Ukrajinci.

Z grafu 1.15. je zřejmé, že nejpočetnější skupinou cizinců jsou Ukrajinci, kteří tvoří více než polovinu všech cizinců žijících na území našeho kraje (51,5 %). Dalšími významně zastoupenými cizinci jsou Vietnamci, Slováci, Rusové a Němci. Zhruba polovina cizinců žijících v našem kraji je ve věkové kategorii 30 až 54 let (46,5 %). Děti do 14 let jsou v celém regionu zastoupeny 15,3 %, přičemž v okrese Sokolov je podíl těchto dětí mezi všemi cizinci nejvyšší a činí 17,5 %. Naopak nejnižší hodnotu tohoto ukazatele zaznamenal okres Cheb, ve kterém bylo v roce 2023 evidováno 14,6 % dětí cizinců ve věku do 14 let.

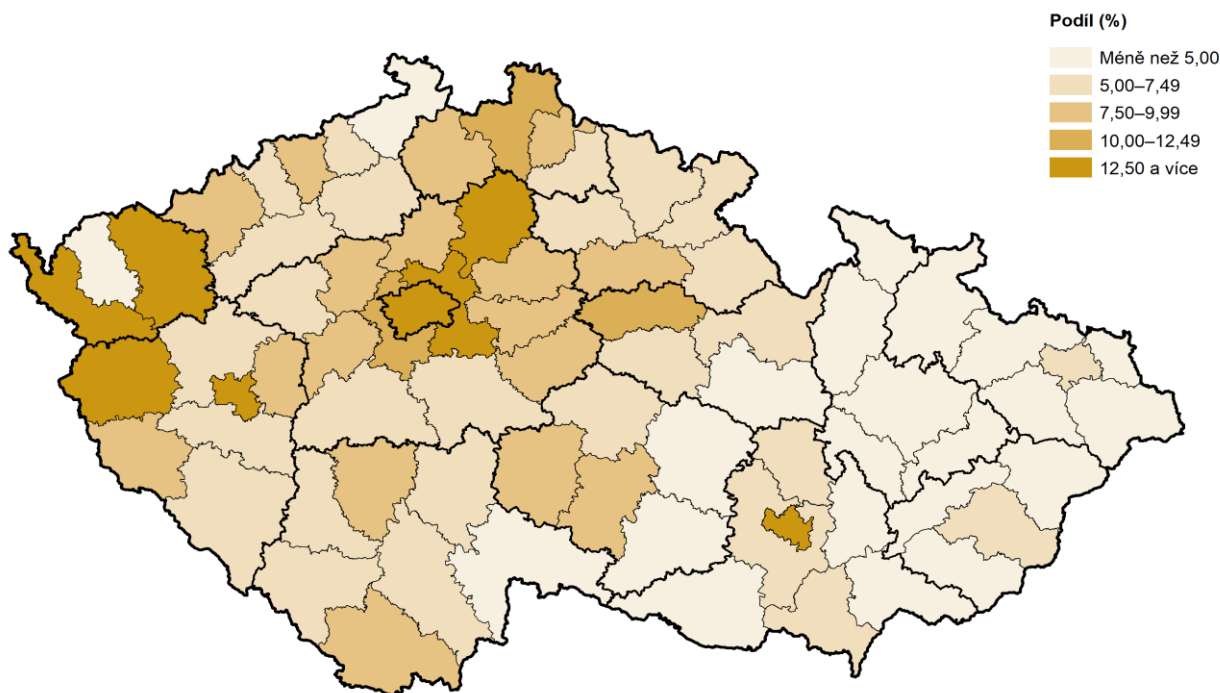
Graf 1.15 Cizinci (bez osob s platným azylem) v Karlovarském kraji (stav k 31. 12.)

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie

V rámci meziokresního srovnání sledovaného období je patrné, že z celkového počtu cizinců žijících v našem regionu se jich nachází nejvíce shodně v okrese Karlovy Vary a Cheb (44,1 %), naopak nejméně byli v roce 2023 zastoupeni v okrese Sokolov (11,7 %). Z dostupných dat dále vyplývá, že nejvíce Ukrajinců se nachází v okrese Cheb a tvoří více než polovinu cizinců žijících v tomto okrese (52,4 %). Chebský okres eviduje současně nejvyšší podíl cizinců pocházejících z Vietnamu a jejich početná komunita tvoří více než pětinu zde všech žijících cizinců (21,1 %). V karlovarském okrese byli kromě Ukrajinců a Vietnamců dále nejčastěji zastoupeni Rusové (9,7 % všech zde žijících cizinců), Slováci (4,9 %) a Němci (4,7 %).

Cizinci v okresech k 31. 12. 2023

Zdroj: Ředitelství služby cizinecké policie

